

Woensdag 10 januari 1917 – ochtendeditie

Het vluchtoord Ede.

Men meldt ons, dat er reeds een begin is gemaakt met het slopen van het vluchtoord te Ede; een van de barakken is reeds gedeeltelijk gesloopt.

De houding der Belgische socialisten.

Havre, 9 januari. De arbeiderspartij in bezet België heeft eenstemmig de volgende besluiten genomen, welke Vandervelde en de Brouckère, Belgische afgevaardigden naar de socialistische conferentie van de landen der geallieerden, tot leidraad moeten strekken.

1. Wat betreft de Internationale, blijft de Belgische arbeiderspartij bij haar mening, op 20 februari 1915 in Den Haag uitgedrukt. Ze is gekant tegen een ontmoeting onder de huidige omstandigheden met sociaaldemocraten van de middelrijken, die niet vrijuit kunnen spreken. Ze meent, dat Frankrijk en België zouden moeten worden ontruimd, voordat enige poging tot toenadering wordt gedaan. Bovendien stemt ze slechts in een ontmoeting met Duitse sociaaldemocraten toe, om hun rekenschap te vragen van hun houding, aangenomen ten eerste op de 4^e augustus 1914 ten aanzien van het ultimatum van 2 augustus en de schending van de Belgische onzijdigheid; ten tweede nopens de wreedheden, in België tegen de weerloze bevolking gepleegd. Ze behoudt zich nadrukkelijk haar oordeel voor over de algemene houding ten opzichte van de verschillende oorlogsverklaringen van Oostenrijk-Hongarije en Duitsland, die het onheil hebben ontketend, evenals over de samenstelling, de

gedaante en de werkzaamheid van de Internationale in de toekomst.

2. Wat betreft de tegenwoordige bemoeiingen ter bevordering van de vrede, acht de Belgische arbeiderspartij de dubbelzinnige verklaringen van de Duitse rijkskanselier een manoeuvre, tot doel hebbend een twijfelachtige en voor de middelrijken gunstige vrede voor te bereiden. Ze is dus van mening, dat besprekingen tussen socialisten uit verschillende landen ter bevordering van de vrede op het ogenblik ijdel en gevaarlijk zouden zijn. Zelfs indien men daar eenstemmig tot algemene theoretische en praktische conclusies zou kunnen komen, zou de Belgische arbeiderspartij niet het minste vertrouwen stellen in de wijze, waarop de Duitse sociaaldemocratie zich daarnaar zou gedragen. Het wantrouwen van de Belgische arbeiderspartij blijkt des te meer gegrond, omdat tegenwoordig in België op grote schaal arbeiders, die al dan niet werk hebben, worden weggevoerd en – wat honderdduizenden veroordeeld hebben – tot dwangarbeid voor de vijand worden gedwongen, zonder dat het merendeel van de partij en van de vakverenigingen in Duitsland iets anders tot de onderdrukking weten te zeggen dan vage en schuchtere woorden van erbarmen met de broeders die in de schandelijkste slavernij zijn gevoerd. De Belgische arbeiderspartij dankt de socialisten uit de onzijdige landen, die in Kopenhagen (1914) en Den Haag (1916) van het recht der Belgen hebben kond gedaan, maar wraakt de onpartijdigheid en de goede trouw van diegenen, die niet geaarzeld hebben, zich in België onder bescherming van de bezetter van de algemene toestand op de hoogte te komen stellen, zonder de onweerstaanbare behoefte te voelen, om de kameraden, die in droeve toestand zijn, te begroeten en te raadplegen en bij wie, zodoende, klaarblijkelijk de bedoeling voorzat, om de openbare mening in de verschillende landen op een dwaalspoor te leiden.

3. Wat aangaat de toekomstige vrede, ziet de Belgische arbeiderspartij tot haar vreugde de socialisten uit de landen der geallieerden zich verenigen, om hun positie in de huidige botsing te omschrijven. Ze hoopt vurig, dat de afgevaardigden eensgezind maatregelen zullen beramen en goedkeuren, die van die aard zijn, om met goede uitslag de verdedigingsoorlog te voeren, die slechts kan en moet eindigen met de nederlaag van de aanvallers. Ze is van mening, dat uit staatkundig oogpunt alleen de verwezenlijking van de wettige nationale begeerten der volken, wiens landen zijn veroverd of onderdrukt, een duurzame vrede aan Europa zal verzekeren, maar verklaart zich ten enenmale vijandig aan elke inlijving, die onder enig voorwendsel zou indruisen tegen de wil, die de volkeren vrijelijk te kennen hebben gegeven. De Belgische arbeiderspartij ondersteunt uit alle macht bemoeiingen, die tot doel zouden hebben: ten eerste de vestiging van een verplicht scheidsgerecht met noodzakelijke sanctie, met name handels- en financiële boycot en zo nodig met gebruik van geweld, ten tweede de voorbereiding van een algemene ontwapening.

De Belgische arbeiderspartij blijft getrouw aan de internationale beginselen ten gunste van vrijhandel, zelfbestuur van de koloniën en uitbreiding van het stelsel van de "open deur" in nieuw ontsloten landen. Nochtans kant ze zich tegen de economische oorlog na de militaire. Ze wil daarvan niet het slachtoffer worden en eist, dat de tolmuren onverwijld worden neergehaald, daar ze door de opgeschroefde levensstandaard het lot van de werkende stand nog benauwender maken. Ze gelooft, dat intussen voorzorgsmaatregelen moeten worden getroffen tegen oneerlijke mededinging en dat men pas moet terugkeren tot het stelsel van de vrije concurrentie, als de verwoeste landen, die van hun machines, grondstoffen, vervoermiddelen en arbeidskrachten zijn beroofd, in hun gewone

toestand zullen zijn hersteld. De Belgische arbeiderspartij is overtuigd, dat de landen van de geallieerden de behulpzame hand zullen bieden bij de opbeuring van de kleine naties en vooral van België, door aanstonds de toegang tot nieuwe markten te vergemakkelijken. Ze stelt een actie van de socialisten langs vreedzame weg voor, niet alleen op politiek en economisch, maar ook op maatschappelijk gebied. Ze eist een internationale en stelselmatige wetgeving, die de syndicale vrijheid bezegelt, de arbeiders, vrouwen, kinderen en jongelieden beschermt, de arbeidsduur regelt en zowel de uitbreiding als de wederkerigheid van de verzekeringswetten waarborgt. Ze stelt eveneens voor, algemene geldelijke beginselen vast te leggen, die de verpletterende schuldenlast van de verschillende landen snel kunnen doen dalen en verhinderen, dat hij voornamelijk op de arbeiders drukt. Ze gelooft, dat behalve directe ook progressieve belastingen op erfenissen, vermogen, inkomsten en oorlogswinst een aanmerkelijke uitbreiding van de exploitaties van de grote openbare bedrijven door en ten voordele van de gemeenschap onversaagd onder het oog moet worden gezien.

De besluiten gaan krachtig in tegen de internationale richting van het antwoord, door het internationaal socialistisch bureau op aanstichten van Scheidemann en Ebert in de eerste plaats aan Vandervelde gegeven.

Woensdag 10 januari 1917 – avondeditie

Uit België.

Parijs, 10 januari. Kardinaal Mercier heeft aan een hooggeplaatst persoon, wiens naam niet openbaar gemaakt kan worden, een brief

geschreven, waarin de volgende passage voorkomt: België lijdt zoals het nog nooit geleden heeft. Wij zijn hier allen gevangenen. Als de onzijdigen wisten hoe men ons behandelt, dan zouden zij zich niet tot protesten in woorden beperken, indien men ten minste niet aan de naastenliefde der mensheid moest wanhopen.